THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

THE HEBREW JOURNAL
PUBLISHED BY
JOURNAL PRESS, LIMITED

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-6831
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.

Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS
Single Copy—3 cents

Entered as Second Class Mail Matter at C. P. O., Toronto, January 22nd, 1913

וועט דער שדוך געשלאסען ווערען ?

די נייעס, וועלכע מיר האבען געכטען געדרוקט וועגען דעם, אז עס איז זייער מעגליך, אז איינשטיין זאל פארבלייבען אין די פאראייניגטע שטאטען, אזוי לאנג ווי אין דייטשלאנד וועט זיין א היטלעריסטישע געפאר, צייגט ווי געפערליך אדאלף היטלער און זיינע האקענקרייצלער זענען. און נאך ערזייערינגער ווערט עס, ווען מען לייענט די ידיעות פון דייטשלאנד, וועל־כע דערציילען, אז די דייטשע קאפיטאליסטען ווילען מאכען שלום מיט די היטלעריסטען. אפילו אזא פערזאן, ווי דער געזעלשעפטלעכער פרעזידענט פון דער דייטשער רייכסבאנק, דר. שאכט, אנטירט יעצט פאר אזא שלום. און דר. שאכט פארטרעט דאך דעם דייטשען קאפיטאל. לויט זיין מיינונג דארף מען די היטלעריסטישע אריינגעמען אין דעם רעגירונגס־קאבינעט, און זיך באר־פרייען אי פון די בירגערליכע און אי פון די ארבייטער ראדיקאלען.

אויב די מיינונג פון דר. שאכט און זיינע ליבעראלע אנהענגער זאל אנגענומען ווערען, וועט עס מיינען אז באדייטענדע פארשטארקונג פון דער היטלעריסטישער מאכט. וואס דאס וועט זיך זאפארט אפרופען אויפ'ן מצב פון די אידען אין דייטשלאנד, סאי פאליטיש און סאי עקאנאמיש.

די אידען אין דייטשלאנד האבען ניט וועניג בייגעשטייערט צום דייטשען ליבעראליזם. עס איז, למשל, געווען צו דערמאנען אזא נאמען ווי וואלטער ראטענאו, און די פראגע איז יעצט, צי וועלען די דייטשע ליבערא־לען פארגעסען די דאזיגע אפרדיענסטען אדער ניט. דערווייל אבער איז דער גורל פון די דייטשע אידען ווי דער גורל פון דייטשלאנד בכלל, פיעל אפ־הענגיג פונ'ם דאזיגען שדוך. וואס האלט ביים געשלאסען ווערען צווישען דער רעגירונג און די היטלעריסטען.

נאך א מאנארכיע אין געפאר

קומט אן פון פארשידענע שטעדט און דורך פארשידענע קוועלען די נייעס וועגען דעם, ווי די רעוואלוציע אין שפאניע האט זיך צופלאקערט, און ווי דער טראן פון אלפאנזא דעם צווילפטען איז אין געפאר.

אויב די ערשטע ידיעות האבען נאך געוואוסט צו מעלדען פון נצחונות פאר אלפאנזא'ן און זיינע טרייע העלפער, האט זיך אבער אלעס געביטען, און די מיליטערישע רעוואלוציע איז יעצט כמעט פולשטענדיג.

מענשען, וועלכע קענען גוט שפאניען און איר פאלק, שילדערען גע־ווענליך די שפאניער אלס א פויל פאלק, ניט אקטיוו. אפילו ניט אין דער פאליטיק, וואו זיי פאלגען נאך אלעס נאך די באפעלען פון דער קאמוניל־שער קירכע, פונקט ווי מיט הונדערטער יארען פריער. אבער אין דער לעצטער צייט האט זיך די קאקאמאיע לאנג אזוי פארערגערט, אז דאס האט געמאכט טיילווייזע ענדערונגען. און עס איז מעגליך, אז אפילו די גלחים וועלען זיך ניט שטארק איינשטעלען פאר'ן מאנארכיסטישען רעזשים.

די ארבייטער באוועגונג, די שטאדטישע איינוואוינערשאפט, באזונ־דערס דער האנדעלס־טייל זענען שוין לאנג פאר א רעפובליקאנישער אדר־נונג, און ווען די ארמיי איז נאך יעצט אויך צוגעשטאנען צו דעם אויפ־שטאנד, האט עס טיילווייז געענדערט דאס בילד. און א רעפובליק אין שפא־ניע איז אפשר נעגטער, ווי אפילו אפטימיסטען האבען עס געקענט דער־וואַרטען.

איינשטיין -- דער איד

איין מענש, אלבערט איינשטיין, און ניט נאר אין ניו־יארק אליין, נאר אן גוזמא געזאגט, אין גאנצען לאנד פילט מען, ווייס מען, רעדט מען, אז ער איז דא. א גאנץ לאנד פילט די אנוועזענהייט פון איין מענשען צווי־שען די הונדערט און צוואנציג מיליאן מענשען.

ניט נאר די ניו־יארקער צייטונגען, נאר די מאגטראלער, און די שיקאגער און די סאן־פראנציסקער — קורץ, פון אלע שטעדט און שטעדטלאך אין אמעריקע באריכטען, מעלדען, שילדערען, לאזען וויסען: איינשטיין האט געזאגט א וואָרט, איינשטיין האט א שמייכעל גע־טאן, איינשטיין האט א קוק געטאן. די מינדעסטע באוועגונג זיינע, יעדער וואונק פון זיין אויג, ווערט אויפגעכאפט און צוטראגען אויבער'ן לאנד.

איין מענש: איינשטיין, א גאנצער קאנטינענט פילט, אז ער איז צווישען זיי. און ווי קאן דאס אנדערש זיין? איז דאס דען ניט דער איין מענש, וואס איז אן איינציגער אין א גאנצער וועלט מיט מענשען?

אן איינציגער ניט נאר אין דער צייט פון דעם איצטיגען דור. ניט נאר א „חד בדרא", נאר אן איינציגער אין יארהונדערטער, אין דורות און דורות.

און דער דאזיגער איינציגער, וועלכער רופט ארויס התפעלות אין א גאנצער וועלט איז א איד.

מעג מען זיך ווי ווייט זיין פון נאציאנאלען שאוויניזם, מוז מען זיך אבער מודה זיין, אז עפעס גיט דאס אריין חיות אינ'ם הארצען פון יעדען אידען. און מען קאן חושד זיין, אז אפילו אין די הערצער פון יענע אידי־שע אינטעליגענטען, וואס יחס'ענען זיך אזוי ווייניג מיט דעם, וואס זיי זע־נען קינדער פון אונזער פאלק, אפילו ביי זיי אין הארצען דערוועקט זיך א שטיקעלע געפיל פון גדלות — א ו נ ז ע ר איינשטיין.

וועט אבער זיין השפעה ווירקען אויף זיי, ווען זיי לעזען וועגען זיין האלטונג, וועגען זיין באנעמונג, וועגען דעם וואס ער זאגט און וואס ער רעדט און וואס מעהר פון אלעס עס אינטערעסירט אט דעם איינציגען מענ־שען, צו וועלכען עס קוקען ארויף מיט ערפורכט, מיט יראת הכבוד, הונדער־טע מיליאנען מענשען. א גאנצע מענשהייט?

וועגען וואס רעדט מערסטען איינשטיין, זינט זיין אנקומען? ער רעדט וועגען ציוניזם, רעדט וועגען דעם אידישען גורל, וועגען אידישע האַ־פענונגען פאר דער צוקונפט. אפעלירט פאר דעם ווילנער אידישען וויסענ־שאפטליכען אינסטיטוט. וואו עס ווערט געשאפען וויסענשאפט אין דער אידישער שפראך, אין „פליין" מאמע לשון.

איז דאס ניט א קוואל פון וועלכען צו שעפען התפעלות — ברויזענ־דער קוואל פון אידישקייט אין דעם שענסטען זינען פון וואָרט?

וואס פאר א מיסר השכל פאר אידען פון כל המינים און פון אלע ריכטונגען און שאטירונגען.

קאן ניט זיין אז אזא דערשיינונג זאל ניט זיין ווירקזאם, און פיליכט ווירקזאמער ווי אלע דעבאטען, פאלעמיקעס און ארגומענטען וועגען נא־ציאנאליזם און קאסמאפאליטיזם, וועגען אידישקייט און וועלטליכקייט, וועג־נען ציוניזם און אינטערנאציאנאליזם, ווירקזאמער פון אלע מוסר־דרשות און וועקעניש און רופעניש טריי צו בלייבען דעם איינענעם פאלק.

וואס פאר א מוסטער — איינשטיין דער איד!

אמאליגע בוה דעקלאמעס

אפט לעזט מען היינט אין צייטונגען סענזאציאנעלע רעקלאמעס אויף נייע ביר כער.

ניט איינמאל זענען נאטירליך די דאזיגע רעקלאמעס היפש איבערגעטריבען. אבער ווי פארוואונדערט וועט מען זיין, אז מען וועט זיך איבערצייגען, אז די רעקלאמע אויף ביכער איז ניט קיין דערפינדונג פון אונזער צייט, ניט א קינד פון דעם היינטיגען לעבענס־טעמפא.

ניט ווענינער סענזאציאנעל פלעגט מען רעקלאמירען ביכער מיט הונדערט יאהר צוריק. קודם כל פלעגען די טיטלען פון די ביכער זיין זעהר אויספיהרליך און זעהר צוציהענדיג. אזא טיטעל פלעגט האלטען אמאל ביז הונדערט ווערטער און פלעגען אין קורצען אנטירען צו קויפען. ניט איינמאל איז מען אנטוישט געווען נאך דעם איבערלייענען דאס בוך. אבער דערווייל האט מען עס געקויפט, און דער לאנגער און צוציהענדיגער טיטעל איז דאך נאר דאס אויסען געווען.

און אז עס איז אויפגעקומען די פרע־סע, פלעגט מען אויך באנוצען די צייטונ־גען צו דער בוך־רעקלאמע, פריהער פלעגט מען עפענטליך רעקלאמירען ביכער דורך סענזאציאנעלע פלאקאטען און אויך דורך אויסרופען אין די גאסען דורך גאסען פון־קערס.

לייפציג איז פון תמיד אן געווען דער צענטער פון דעם גרויסען דייטשען בוכהאנדעל, אז דער ביכער איז ניט קיין חידוש, אז אין דער לייפציגער פרעסע פון אמאליגע יאהרען געפינט זיך אויך די מאדנע ביכער־רעקלאמעס. אט אזוי האט מען אין דער לייפציגער צייטונג אין יאהר 1825 רעקלאמירט אמאל א ניי ווערק פון דעם גרויסען עננלישען דיכ־טער וואלטער סקאט. מיט דער דאזיגער נאטיץ איז צוגעגרייט געווארען די דייט־שע איבערזעצונג פון א נייעס ראמאן, פון דעם באריהמטען דיכטער.

אט אין די סענזאציאנעלע נאטיץ:

'פון לאנדאן מעלדעט מען: דעם 21־טען יוני איז אויף דער טעמזע אנגע־קומען א שיף מיט דער לאדונג פון א נייעס בוך פון הער וואלטער סקאט. די שיף איז אנגעקומען פון עדינבורג, וואו דאס בוך איז געדרוקט געווארען.

"דאס בוך הייסט: דערצעהלונגען פון דער צייט פון די קרייצ־זוגען. אז די שיף איז אנגעקומען זיינען ביידע ברעגעס פון דער טעמזע באלאגערט געווען דורך בוכהענדלער, ליטעראטען און סתם אנ־הענגער פון דער ראמאנטישער ליטעראַ־טור. זיי אלע האבען שוין לאנג געזיפצט, פאר וואס, דאס נייע בוך פון סקאט זעהט זיך נאך ניט אויף דעם ביכער־מארק. אזוי גיך ווי די שיף האט זיך אפגעשטעלט, האט מען באלד אנגעהויבען ארויסצוטראַ־גען די קאסטענס מיט דער טייערער בי־כער־לאדונג. ניט לאנג האט געדויערט, און אלע קאסטענס זענען שוין געווען אין דער בוכהאנדלונג פון די הערען הערסט און ראבינזאן. אבער אזוי גיך ווי דער לעצטער קאסטען איז געווארען אריינגעראגען, אין דער בוכהאנדלונג, האט מען די לאדענס פארמאכט און די טיהרען פארהאקט און געלאזט די גרויסע מענגע פון די נייגעריגע אין דרויסען. אי־בעריג צוצוגעבען, אז אלע מענשען, וואס זענען פריהער געווען ביים ברעג פון דער טעמזע, זענען איצט געשטאנען פאר דער פארמאכטער בוכהאנדלונג. אלע האַ־שטורמיש פארלאנגט צו קויפען אן עק־זעמפלאר פון דעם נייעם בוך, אבער די בוכהענדלער האבען באשלאסען אין דעם טאג קיין איין עקזעמפלאר ניט צו פאר־קויפען. אין דער נאכט האט מען אויס־געפאקט די קאסטענס און פאנאנדערגע־פיהרט די ביכער צו די גרעסטע בוכ־הענדלער פון לאנדאן. איידער עס איז טאג געווארען זיינען שוין עטליכע טויר־זענט עקזעמפלארען געווען פארקויפט. איידער די זון איז אונטערגעגאנגען, זע־נען שוין די ביכער געלעזען געווארען אין שטעדט, וואס זיינען פערציג מייל ווייט פון לאנדאן.

"ביים שליסען די טיהרען פון דער בוכהאנדלונג, נאך אין זעלבען טאג פאר־נאכט, האט דער פארקויפער געמאלדען, אז מען דארף שוין מעהר ניט וואַרטען, ווייל דער לעצטער עקזעמפלאר אין שוין פארקויפט, און איצט מוז מען שוין וואר־טען עטליכע חדשים אויף דער נייער אויפלאגע".

עס איז קלאהר אז ווען נאאיווע לע־זער האבען געזעהען אזא נאטיץ, האט מען שוין מיט א לייכט געמיט געקאנט ארויסלאזען די דייטשע איבערזעצונג פון דעם נייעם בוך.

וואלטער סקאט איז אפילו דעמאלט געווען זעהר א באליעבטער און באריהמ־טער שרייבער, אבער די רעקלאמע איז דאך אביסעל אן איבערגעטריבענע. זי שטעלט אין שאטען ניט איין ביכער רע־קלאמע, אפילו די סענזאציאנעלסטע. פון אונזער היינטיגער צייט מיט איהר שטור־רעמריגען ראדיא־טעמפא.

13 יאר באלשעוויזם-האט זיך דאס רוסישע פאלק געענדערט אדער ניט ?

סטאלין זאגט אז יא, אבער וואלטער דוראנטי, דער מאסקווער קארעספאנדענט פון דער "ניו־יארקער טיימס" זאגט אז ניין.

פון ע. גאלדעס.

דער נייער מאווזאלעי וואס איז ניט לאנג צוריק אוועקגעשטעלט געווארען אי־בער'ן קבר פון ניקאלאי לענין, דעם פאטער פון דער באלשעוויסטישער רוס־לאנד, האט דערמאנט דער וועלט, אז עס איז שוין דרייצעהן יאהר ווי לענין האט געשאפען די נייע רוסלאנד. עס איז שוין דרייצעהן יאהר ווי די פעלקער פון דער ווייזער מדינה, וועלכע פארנעהמט א זעקסטעל טייל פון דעם ערד קוגעל, פירט זיך לויט די פארשריפטען פון ניקאלאי לענין. עס איז שוין דרייצעהן יאהר ווי די 150 מיליאן איינוואוינער פון רוסלאנד לעבען אונטער א סאציאלען סיסטעם וואס איז ניי, אונבאקאנט און משונה'דיג פאר דער גאנצער איבעריגער וועלט.

שטעלט זיך די פראגע: האט אט די נייע סיסטעם, אונטער וועלכער 150 מיי־ליאן רוסישע איינוואוינער לעבען זייט די לעצטע דרייצעהן יאהר. זיי געענדערט? האט אט דער נייער סאציאלער עקספעריי־מענט זיי איבערגעשטעלצען אין אנ־דער פארמע? איז זייט דער איינפיה־רונג פון סאציאליזם אין דער פראקטיק צו באמערקען א וועלכע עס איז ענדערונג פון דעם רוס אונטער א סאציאליסטישער אדרעסונג און דעם רוס אונטער דער צאַ־ריסטישער הערשאפט.

אויף דיזע אלע פראגען זוכט צו געבען אן ענטפער דער באריימטער מאס־קווער קארעספאנדענט פון דער "ניו־יארק טיימס", וואלטער דוראנטי, אין מיר בעהר מען ארויס פון זיין בריליאנטענעם ארטי־קעל מאנכע פון די וויכטיגסטע שטעלען.

מארקסיזם אין סאוויעט רוסלאנד, — זאגט מר. דוראנטי — איז ניט בלויז אן עקאנאמישע טעאריע, ווי דאס איז אין אלע לענדער וואו סטודענטען פון פאליטי־שער עקאנאמיע שטודירען עס צוגלייך מיט אנדערע טעאריעס. מארקסיזם אין סאוויעט רוסלאנד איז א פילאזאפיע, אדער ריכטינגער געזאגט, א נייע רעליגיע וואס איינגיגס חוז'ט איבער דאס זעלבע וואס די יעזואיטען האבען אמאל געלערנט און וואס דער נרויסער פסיכא־אנאליטיקער, זיגמונד פרויד, זאגט איצט, אז די סביבה אין די איינדריקע וואס מען קריגט פון דער קינדהייט אן פארמירען די מענשליכע נאטור א סך גרינדליכער ווי דער בלויזער ציפאל פון געבוירען ווערען. דער פרייא־לאג משו זיך טאקע זאגען אז פעהלערען, וואס מען קריגט בירושה, קענען ניט אויס־געהיילט ווערען, נאר, אפשר עטוואס פאר־בעסערט ווערען אויב מען זאל זוכען דעם טעהלער גוט מאכען דורך אנפאנגען אונ־טערריכטונג פון קינדהייט אן. דער באל־שעוויזם שטימט איין מיט'ן פייזיאלאג און ניט צו א מען קען ניט אריינגעבען קיין דענקונגס־קראפט אין דעם שארבען פון א פלעהער, אין דער אנפאנגען אויגען אן מען קען ניט זעהענדיג מאכען א געבוירענעם בליינ־דען, אבער די שטארקייט פון דער באל־שעוויסטישער זאגענאנטער רעליגיע באַ־ווערט אזוי ווי א פסוק כסדר ווידערהאלט סיי פון סאוויעטישע רעדנער און סיי פון סאוויעטישער שרייבער, איז דער פאלגענ־דער: "א מענשענ'ם געוויסען ווערט באַ־שטימט דורך זיינע לעבענס־באדינגונגען", אדער קירצער און קלארער אויסדריקענדיג זיך: "באראקטער ווערט פארמירט דורך די אומשטענדען".

דיזעזע פראגזע, אדער פסוק פון דער באלשעוויזם גלויבען אין דיזען מארק־סיסטישען אני מאמין אזוי ווי א רעליי־גיעזער מענש גלויבט אין זיין גאט, אבער עס שטעלט זיך די פראגע אויב זיי זענען געווען, אדער אונגעווען. אלס באוויז אז זיי זענען געווען, גיבען די באלשע־וויקעס אן די פאלקטיוויזאציע פון דער פויערים־לאנדווירטשאפט. דאס איז א באוועגונג וואס האט, ווירקליך געמאכט אן איבערקערעניש אין דעם לעבען און אין די געוואוינהייטען פון מיליאנען פויערים. עס איז אזא רעוואלוציע אז צוטומעלט אן צורר דערט און ווייסען ניט אויף וואס פאר א וועלט זיי זענען, אט, צום ביישפיעל, ווארפען די באלשעוויקעס ארויף די שולד פון די אלע צרות פון דעם באריומטען „פינף־יאהריגען פלאן" דירעקט אדער איני־דירעקט אויף דער געוואלדיגער אויסברייי־טונג אדער רוסט עס ערפאלג פון דער קאַ־לעקטיוויזאציע רעפארמע. ווען דער "פינף־יאהריגער פלאן" האט זיך אנגעהויבען מיט צוויי יאהר צוריק, האבען די אויפטוער פון דעם פלאן געהאפט, אז אין פינף יאהר ארום וועלען פון 20 ביז 25 פראצענט רוסישע דארפס ווירטשאפטען שוין זיין אלע וואַרשיינליכקייטען גרייכע 50 פראַ־צענט איידער דער קומענדער זומער וועט זיין צו ענדע. מיט אנדערע ווערטער הייסט עס, אז די באלשעוויקעס זעהען איין, אז די מארקסיסטישע לעהרע וועגען דער ענדערונג פון כאראקטער לויט די אומשטענדען, איז ריכטיג אויפ'ן גרונד פון דעם, וואס די רוסישע פויערים, דער סאמע פאר'עקשנ'טער און קאנסערוואטיווער שטעהט אין דעם, וואס זי האט צו טאן מיט מאסען, ניט מיט איינצעלנע, מיט דעם דורכשניטס־מענשען, ניט מיט דעם באזונ־דערען, און די באלשעוויקעס גלויבען, אז מארקס איז געווען גערעכט ווען ער האט געזאגט, אז די מענשהייט ענדערט זיך אין ווייזען אז מארקס איז געווען גערעכט. קען מען, פונקט אזוי באווייזען, אז דער ער־פאלג פון דער פאלקטיוויזאציע באוויזט א מארקס איז ניט געווען גערעכט, ניט קוקענדיג אויף דעם וואס אפילו די פאר־עקשנ'טע און קאנסערוואטיווע פויערים האבען זיך געפעגט ענדערען אזוי ווייט. דוראנטי ערקלערט, איז דער אמת'ער עגטפער אויף דעם באלשעוויס־טישען באריימען זיך, אז די פאלקטיוויזא־ציע איז אן ערפאלג דער פאקט וואס די רוסען זענען ניט קיין שטאנדהאפט פאלק, וואס זיי זענען שטענדיג נייגעריג צו זעהן, הערען און אפילו דורכמאכען עטוואס נייעס, אבער אזוי שנעל ווי דיי מאכען דורך דאס נייע, ווילען זיי זיך צוריקקעה־רען צו דעם פריהערדיגען ארט לעבען, אדער מען קען זיך אנדערש אויסדריקען וועגען דעם איבערגאנג פון די רוסישע פויערים צו דער פאלקטיוויזאציע, אז זיי זענען געטריבען אין מאסקווע אין דיזער נייער ווירטשאפט־מעטאדע אזוי ווי מיל־איזלען, פון א פעהיגען אייזל־טרייבער, אבער אזוי שנעל ווי דיי טרייבער הערט אויף שמייסען דעם אייזל אדער הערט איהם אויף אנצובאטען א מער־ריב, וועט דער אייזל טאן וואס אלע אייזלען טוען — ער וועט זיך איינגראבען מיט דיי קאַ־פיטעס אין דער ערד און וועט זיך ניט ריהרען פון אָרט.

מר. דוראנטי דענקט, אז דער איינ־ציגער ערהריכער אין גערעכטער וועג צור צוטרעטען צו באטראכטען די פראגע אויב די רוסישע רעוואלוציע האט געענדערט דעם רוסישען כאראקטער, איז צו באשטי־מען פריהער וואס עס איז געווען דער רו־סישער כאראקטער פריהער, אין דאן דיס־קוטירען אויף ווי ווייט דער כאראקטער האט זיך געענדערט נאך דרייצעהן יאהר אנדערש אומשטענדען. אדער אויב ער האט זיך איבערהויפט נעענדערט. אונגליק־ליכערווייזע שאפען זיך די פעלקער פון אייראפא און אמעריקע א באגריף פון רוסען פון די זעלבע נאטור, אין אן אמפליצירטער, אין שענסווערט עס קלאר צו מאכען פון אידישע לעזער און מיר וועלען עס בירען טאן אין קורצען.

מיט דעם טערמין "פאלערי גרעב" האבען די צייטונגען פון טאראנטא אהן אויסנאהמע) באצייכענט די שטאדט־ "שבירות כאפער", אדער איינפאכ זאגט "געלט־כאפער" פון דער שטאדט קאסע, צו העכערען זייערע אינטערעסען. שבירות.

און יעצט, אז מיר ווייסען שוין דער טערמין "פאלערי גרעב" אין וואס ער באצייכענט, וועלען מיר זיך מען צו דער געשיכטע, וועלכע איז דע פארבונדען.

אין פעבראואר 1930 איז אין אנטאריא'ר לעגיסלאטור אריינגעב געווארען א געזעץ פראיעקט אויס־טערען דעם מוניציפאלען אפט, צו־ דאס רעכט יעדער "סיטי קאונסיל" באפעלקערונג פון איבער 200 טוי איינוואוינער, צו העכערען דאס געזע פון די אלדערמען ביז 1200 דאלאר אהן דער אפשטימונג פון די שט צאלער.

דעם דאזיגען געזעץ־פראיעקט אריינגעבראכט דער דעפוטאט סעם פון טאראנטא, און איז געווען באצייי אלס פריוואטער "ביל", דאס הי אזעלכער, וועלכער האט ניט די צוישט פון דער רעגירונג.

פרעמיער פוירזוזאן, דער דאמא דיגער פרעמיער פון אנטאריא, האט אנטזאגט צו געבען זיין צוישטימונג פראיעקט, דערקלערענדיג, אז צוליב וואס טאראנטא איז די איינציגע שט וועלכע וועט פון דעם בעגעפיטיריען, ער אז דער סיטי קאונסיל פון טאר זאל עס פארלאנגען. אנדערש וועט ער

טאראנטא, דאנערשטאג דער

דער „סאלע

ווער עס זענען געווען די א פארלאנגט פון דער לע לען קענען העכערען פון די וועהלער. — די ו שפיעלט אין דער לעגיס און דער באַרד אָפּ ק

עס איז אמת, אז דער לעצטע פון דער „סאלערי גרעב" דראמע, „סאלערי גרעב" סקאנדאל האט זי ניט פארענדיגט, ווייל דעם דאזיגע וועלען שפילען די בירגער דעם ע יאנואר, 1931, ווען זיי וועלען גע־שטימ־קאסטען, דאך קען שוין אן געמאכט ווערען ווענען דער אפערע. כע וועט זיין די היופט אישו אין ד טיגע מוניציפאלע וואהלען.

צוליעב דעם וואס דער נאנצע איז זעהר א פארפלאנטערטער, און ווייז אויך א קאמפליצירטער. איי שענסווערט עס קלאר צו מאכען פ אידישע לעזער און מיר וועלען עס בירען טאן אין קורצען.

מיט דעם טערמין "פאלערי גרעב" האבען די צייטונגען פון טאראנטא אהן אויסנאהמע) באצייכענט די שטאדט־ "שבירות כאפער", אדער איינפאכ זאגט "געלט־כאפער" פון דער שט קאסע, צו העכערען זייערע אי שבירות.

און יעצט, אז מיר ווייסען שוין דער טערמין "פאלערי גרעב" אי וואס ער באצייכענט, וועלען מיר זיך מען צו דער געשיכטע, וועלכע איז דע פארבונדען.

אין פעבראואר 1930 איז אין אנטאריא'ר לעגיסלאטור אריינגעב געווארען א געזעץ־פראיעקט אויס־טערען דעם מוניציפאלען אפט, צו דאס רעכט יעדער "סיטי קאונסיל" באפעלקערונג פון איבער 200 טוי איינוואוינער, צו העכערען דאס געזע פון די אלדערמען ביז 1200 דאלאר אהן דער אפשטימונג פון די שט צאלער.

דעם דאזיגען געזעץ־פראיעקט אריינגעבראכט דער דעפוטאט סעם פון טאראנטא, און איז געווען באצייי אלס פריוואטער "ביל", דאס הי אזעלכער, וועלכער האט ניט די צוישט פון דער רעגירונג.

פרעמיער פוירזוזאן, דער דאמא דיגער פרעמיער פון אנטאריא, האט אנטזאגט צו געבען זיין צוישטימונג פראיעקט, דערקלערענדיג, אז צוליב וואס טאראנטא איז די איינציגע שט וועלכע וועט פון דעם בעגעפיטיריען, ער אז דער סיטי קאונסיל פון טאר זאל עס פארלאנגען. אנדערש וועט ער

חנוכה דריידלאך

(זכרונות לכבוד חנוכה)
פון מ. נאבעלמאן

פינף און צוואנציג יאהר איז א חשוב'ער מספר אינ'ם מענשענס לעבען. א פאר פאלק אז זיי האבען דערלעבט 25 יאהר נאך זייער הייראט, פייערען זיי די זילבערנע חתונה מיט גרויס שמחה.

א דיכטער אדער א שריפטשטעלער, אז ער האט דערלעבט דאס 25־טע יאהר פון זיין שאפען פייערט זיין "חג היובל".

עפעס א קליינקייט א פערטעל יאהר הונדערט איז אריבער!

וויפיעל פריידען און ליידען האט דער מענש איבערגעלעבט אין דער צייט?

אויך זינט דער עפיזאד איז געשעהן איז שוין אויך אריבער 25 יאהר, ווייל איך צו זיין יובילעאום איהם פארצייכענען אלס אנדענק.

מיין רבי איז געווען זעהר א בייזער מאן, קיין שמייכעל האט מען זעלטען גע־קענט באמערקען אויף זיין פנים. ער איז געווען א גרויסער אביון און א מטופל מיט קליינע קינדער.

זיין סדר הלימוד איז געווען תמיד דער זעלבער.

ער פלעגט שטענדיג לערנען מיט די תלמידים פסוק "אויב" און גמרא "מכות" יאהר איין יאהר אויס דעם זעלבען פראַ־גראם, עס ווייזט אויס ווייל ער האט גע־האט אויב'ס צרות האט ער געהאט א גייסטליכען פארענינגען צו לערנען די ויכוחים פון אויב'ען מיט זיינע חברים, און א באזונדערער גלאנץ האט זיך אפגע־שפיגעלט אין זיינע אויגען, וואס האט איהם אויפגעהויבען העכער פון דעם עולם השפל...

די גמרא "מכות" האט ער געלערענט אויך מהאי־טעמא. ערשטענס ווייל ער האט געהאט מכות — און צווייטענס ווייל ער האט ליעב געהאט צו שלאגען דאס דערלעבט דאס 25־טע יאהר אין דער הייראט, פייערען זיי די זילבערנע חתונה מיט גרויס שמחה.

א דיכטער אדער א שריפטשטעלער, אז ער האט דערלעבט דאס 25־טע יאהר פון זיין שאפען פייערט זיין "חג היובל".

עפעס א קליינקייט א פערטעל יאהר הונדערט איז אריבער!

וויפיעל פריידען און ליידען האט דער מענש איבערגעלעבט אין דער צייט?

אויך זינט דער עפיזאד איז געשעהן איז שוין אויך אריבער 25 יאהר, ווייל איך צו זיין יובילעאום איהם פארצייכענען אלס אנדענק.

מיין רבי איז געווען זעהר א בייזער מאן, קיין שמייכעל האט מען זעלטען גע־קענט באמערקען אויף זיין פנים. ער איז געווען א גרויסער אביון און א מטופל מיט קליינע קינדער.

זיין סדר הלימוד איז געווען תמיד דער זעלבער.

ער פלעגט שטענדיג לערנען מיט די תלמידים פסוק "אויב" און גמרא "מכות" יאהר איין יאהר אויס דעם זעלבען פראַ־גראם, עס ווייזט אויס ווייל ער האט גע־האט אויב'ס צרות האט ער געהאט א גייסטליכען פארענינגען צו לערנען די ויכוחים פון אויב'ען מיט זיינע חברים, און א באזונדערער גלאנץ האט זיך אפגע־שפיגעלט אין זיינע אויגען, וואס האט איהם אויפגעהויבען העכער פון דעם עולם השפל...

די גמרא "מכות" האט ער געלערענט אויך מהאי־טעמא. ערשטענס ווייל ער האט געהאט מכות — און צווייטענס ווייל ער האט ליעב געהאט צו שלאגען די תלמידים מיט אן אויסערגעוועהנליכען סאדיסטישען געפיהל, ווי אן אכזר, אויף פארשיעדענע ברוטאלישע אופנים, וועלכע פאסטען גיכער צו א גזלן ביער ניט צו א מלמד תינוקות...

דער נייער מאווזאלעי וואס איז ניט לאנג צוריק אוועקגעשטעלט געווארען אי־בער'ן קבר פון ניקאלאי לענין, דעם פאטער פון דער באלשעוויסטישער רוס־לאנד, האט דערמאנט דער וועלט, אז עס איז שוין דרייצעהן יאהר ווי לענין האט געשאפען די נייע רוסלאנד. עס איז שוין דרייצעהן יאהר ווי די פעלקער פון דער ווייזער מדינה, וועלכע פארנעהמט א זעקסטעל טייל פון דעם ערד קוגעל, פירט זיך לויט די פארשריפטען פון ניקאלאי לענין. עס איז שוין דרייצעהן יאהר ווי די 150 מיליאן איינוואוינער פון רוסלאנד לעבען אונטער א סאציאלען סיסטעם וואס איז ניי, אונבאקאנט און משונה'דיג פאר דער גאנצער איבעריגער וועלט.

שטעלט זיך די פראגע: האט אט די נייע סיסטעם, אונטער וועלכער 150 מיי־ליאן רוסישע איינוואוינער לעבען זייט די לעצטע דרייצעהן יאהר. זיי געענדערט? האט אט דער נייער סאציאלער עקספעריי־מענט זיי איבערגעשטעלצען אין אנ־דער פארמע? איז זייט דער איינפיה־רונג פון סאציאליזם אין דער פראקטיק צו באמערקען א וועלכע עס איז ענדערונג פון דעם רוס אונטער א סאציאליסטישער אדרעסונג און דעם רוס אונטער דער צאַ־ריסטישער הערשאפט.

אויף דיזע אלע פראגען זוכט צו געבען אן ענטפער דער באריימטער מאס־קווער קארעספאנדענט פון דער "ניו־יארק טיימס", וואלטער דוראנטי, אין מיר בעהר מען ארויס פון זיין בריליאנטענעם ארטי־קעל מאנכע פון די וויכטיגסטע שטעלען.

מארקסיזם אין סאוויעט רוסלאנד, — זאגט מר. דוראנטי — איז ניט בלויז אן עקאנאמישע טעאריע, ווי דאס איז אין אלע לענדער וואו סטודענטען פון פאליטי־שער עקאנאמיע שטודירען עס צוגלייך מיט אנדערע טעאריעס. מארקסיזם אין סאוויעט רוסלאנד איז א פילאזאפיע, אדער ריכטינגער געזאגט, א נייע רעליגיע וואס איינגיגס חוז'ט איבער דאס זעלבע וואס די יעזואיטען האבען אמאל געלערנט און וואס דער נרויסער פסיכא־אנאליטיקער, זיגמונד פרויד, זאגט איצט, אז די סביבה אין די איינדריקע וואס מען קריגט פון דער קינדהייט אן פארמירען די מענשליכע נאטור א סך גרינדליכער ווי דער בלויזער ציפאל פון געבוירען ווערען. דער פרייא־לאג משו זיך טאקע זאגען אז פעהלערען, וואס מען קריגט בירושה, קענען ניט אויס־געהיילט ווערען, נאר, אפשר עטוואס פאר־בעסערט ווערען אויב מען זאל זוכען דעם טעהלער גוט מאכען דורך אנפאנגען אונ־טערריכטונג פון קינדהייט אן. דער באל־שעוויזם שטימט איין מיט'ן פייזיאלאג און ניט צו א מען קען ניט אריינגעבען קיין דענקונגס־קראפט אין דעם שארבען פון א פלעהער, אין דער אנפאנגען אויגען אן מען קען ניט זעהענדיג מאכען א געבוירענעם בליינ־דען, אבער די שטארקייט פון דער באל־שעוויסטישער זאגענאנטער רעליגיע באַ־ווערט אזוי ווי דעם "מזרח" אין שוהל מיט די לייכען און די "מנורה". און ווען מען האט געלערענט פ' "תצוה" מיט'ן חושן־ואיפור און דער רבי האט נעבאך גע־שוויצט ווי א ביבער. און ניט געקענט קו־מען צו א טאלק, האט שוין זלמ'קע סביבה זאמלען געלעגענהייט אויף "פריזן שבוים", ווערט אזוי ווי א פסוק כסדר ווידערהאלט סיי פון סאוויעטישע רעדנער און סיי פון סאוויעטישער שרייבער, איז דער פאלגענ־דער: "א מענשענ'ם געוויסען ווערט באַ־שטימט דורך זיינע לעבענס־באדינגונגען", אדער קירצער און קלארער אויסדריקענדיג זיך: "באראקטער ווערט פארמירט דורך די אומשטענדען".

דיזעזע פראגזע, אדער פסוק פון דער באלשעוויזם גלויבען אין דיזען מארק־סיסטישען אני מאמין אזוי ווי א רעליי־גיעזער מענש גלויבט אין זיין גאט, אבער עס שטעלט זיך די פראגע אויב זיי זענען געווען, אדער אונגעווען. אלס באוויז אז זיי זענען געווען, גיבען די באלשע־וויקעס אן די פאלקטיוויזאציע פון דער פויערים־לאנדווירטשאפט. דאס איז א באוועגונג וואס האט, ווירקליך געמאכט אן איבערקערעניש אין דעם לעבען און אין די געוואוינהייטען פון מיליאנען פויערים. עס איז אזא רעוואלוציע אז צוטומעלט אן צורר דערט און ווייסען ניט אויף וואס פאר א וועלט זיי זענען, אט, צום ביישפיעל, ווארפען די באלשעוויקעס ארויף די שולד פון די אלע צרות פון דעם באריומטען „פינף־יאהריגען פלאן" דירעקט אדער איני־דירעקט אויף דער געוואלדיגער אויסברייי־טונג אדער רוסט עס ערפאלג פון דער קאַ־לעקטיוויזאציע רעפארמע. ווען דער "פינף־יאהריגער פלאן" האט זיך אנגעהויבען מיט צוויי יאהר צוריק, האבען די אויפטוער פון דעם פלאן געהאפט, אז אין פינף יאהר ארום וועלען פון 20